

RAADSINFORMATIEBRIEF

Datum 20 mei 2025
Zaaknummer Z/25/493778 /ADV/25/1255455
Onderwerp Toezicht en handhaving Wmo en Jeugdwet
Portefeuillehouder S. Bijl

Aan de gemeenteraad,

Inleiding

De afgelopen jaren heeft het toezicht op de kwaliteit en rechtmatigheid van zorg binnen de Wmo en Jeugdwet een ontwikkeling doorgemaakt. Via deze brief informeren wij u over de aanpak, de maatregelen die zijn genomen en de uitdagingen.

Kernboodschap

Op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn we als gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de kwaliteit van zorg en de rechtmatige besteding van Wmo- en Jeugdzorggelden. Dat betekent dat we alert zijn, signalen onderzoeken, maatregelen treffen om onrechtmatigheden en kwalitatief slechte zorg te stoppen en de zorg verbeteren. Binnen het toezicht is er verschil tussen:

- Kwaliteitstoezicht: gericht op de kwaliteit van de geleverde zorg.
- Rechtmatigheidstoezicht: controle op misbruik en oneigenlijk gebruik van zorggelden.

Deze twee vormen van toezicht hangen nauw samen en worden uitgevoerd in samenwerking met de gemeente Arnhem, de Veiligheids- en Gezondheidsregio (VGGM), de regionale inkooporganisatie (Inkoop SDCG) en andere instanties.

Context

x Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem

Inhoudelijke boodschap

Om onrechtmatigheid, oneigenlijk gebruik en misbruik tegen te gaan en de kwaliteit van zorg te waarborgen, richt de aanpak zich op preventie, controle en handhaving.

Kwaliteitstoezicht

De gemeente Zevenaar heeft - net als andere gemeenten binnen onze inkoopregio - de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) aangewezen als toezichthouder op de kwaliteit van Wmo-zorg. In de praktijk voeren de toezichthouders van de GGD Gelderland Midden het toezicht uit. Dit is gericht op kwaliteit, calamiteiten en geweldsincidenten. Dat doen ze bij regionaal gecontracteerde Wmo-aanbieders die gefinancierd worden vanuit zorg in natura (ZIN). Voor pgb-zorg en maatwerkcontracten kunnen gemeenten aparte onderzoeken laten uitvoeren door de GGD. Het kwaliteitstoezicht op jeugdzorg ligt bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

Het kwaliteitstoezicht gebeurt op twee manieren: op basis van signalen of juist uit voorzorg. Dit gebeurt via korte controles (quick scans) of controle gericht op een bepaald onderwerp of risico (thematisch of risico-toezicht). Dat gaat in overleg met de regionale inkooporganisatie Inkoop SDCG.

Rechtmatigheidstoezicht

Het toezicht op de rechtmatigheid van zorg ligt bij gemeenten zelf. De gemeente Zevenaar heeft (samen met Duiven en Westervoort) toezichthouders van de gemeente Arnhem ingeschakeld. Er is 0,5 fte capaciteit beschikbaar voor Zevenaar en 0,5 fte voor Duiven en Westervoort.

Het is belangrijk om te noemen dat er een verschil is tussen onrechtmatigheid en fraude. Niet elke fout is ook fraude. Een onrechtmatige handeling is in strijd met de regels of afspraken die zijn vastgelegd bij de inkoop van zorg. Dit kan een bewuste overtreding zijn of simpelweg een vergissing door administratieve fouten of het hebben van geen of een onduidelijke administratie. Bij fraude maakt iemand bewust misbruik van zorggelden met het oog op eigen of andermans gewin. Het is een strafbaar feit dat bewezen moet worden.

Ons rechtmatigheidstoezicht is vooralsnog op basis van signalen (signaal gestuurd) en reactief. Daarom richten we ons op het laagdrempelig melden van zorgen rondom kwaliteit en rechtmatigheid en het in kaart brengen van signalen en risico's. Dat doen we onder andere door medewerkers te trainen in het herkennen en melden van signalen.

Daarnaast kunnen mensen sinds april (vermoedens van) misbruik of verkeerd gebruik van zorggeld melden via een speciaal meldpunt. We vinden het belangrijk dat zorggeld terechtkomt bij de mensen die het écht nodig hebben. Met dit meldpunt willen we misstanden sneller signaleren en aanpakken. Iedereen kan (anoniem) melden. Onze toezichthouder beoordeelt deze signalen en schakelt waar nodig collega's en partnerorganisaties in.

U vindt het meldpunt op onze website: <https://www.zevenaar.nl/meldpunt-misbruik-zorggeld>

Regionale samenwerking

Op een aantal onderdelen werken we samen met andere gemeenten via de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR). Inkoop SDCG beheert en monitort de contracten met zorgaanbieders. Ook coördineert de Inkoop SDCG het kwaliteitstoezicht dat de VGGM/GGD uitvoert voor de gemeenten in regio centraal Gelderland.

(Preventieve) maatregelen ter ondersteuning van het toezicht en de samenwerking zijn bijvoorbeeld:

- Screening van zorgaanbieders op diploma's, Verklaringen Omtrent het Gedrag (VOG's) en financiële continuïteit van aanbieders. Hoofdaannemers moeten hun onderaannemers (waaronder zzp'ers) aanmelden voor toetsing.
- Toepassing van de Wet Bibob, met name binnen Beschermd Wonen, om integriteitsrisico's te beperken. Het voornemen is om deze toets uit te breiden naar andere zorgvormen.
- Risicoanalyse van jaarstukken brengt financiële en rechtmatigheidsrisico's in kaart en leidt tot vervolgacties bij signalen van onregelmatigheden.
- Geautomatiseerde factuurcontrole zorgt ervoor dat gedeclareerde zorg overeenkomt met de toewijzing en ondersteunt handhaving bij signalen van misbruik.
- Afstemming en signalenopvolging vindt plaats via onder andere een regionaal signalenoverleg waarin gemeenten, Inkoop SDCG, het RIEC en andere partners deelnemen.
- Het [Regionaal toezicht- en handavingskader](#) en [algemeen controleplan](#) (2023) zet de vormen van kwaliteits- en rechtmatigheidstoezicht uiteen. Het beschrijft welke maatregelen genomen

kunnen worden wanneer een aanbieder niet voldoet aan de regionale eisen en voorwaarden. Het algemeen controleplan is ontwikkeld voor de uitvoering van het rechtmatigheidstoezicht. Dit helpt ons om het toezicht scherper uit te voeren.

- De gemeente Zevenaar is aangesloten op het Informatieknooppunt Zorgfraude. Dit geeft inzicht in meldingen van andere gemeenten en zorgverzekeraars over aanbieders met kwaliteits- en rechtmatigheidsproblemen.

Handhaving

Handhaven betekent dat we zorgaanbieders aanspreken op het naleven van de afspraken en regels die verbonden zijn aan de geboden voorziening(en). Als het nodig is, zetten we maatregelen in om dit af te dwingen. Dit kan verschillen van een hersteltraject tot een cliëntenstop, betaalstop, contractbeëindiging of terugvordering van onterecht gedeclareerde zorg. In het hiervoor genoemde Regionaal toezicht- en handhavingskader staat hoe we dit aanpakken. Daarin leggen we uit wat de uitgangspunten zijn en hoe we werken aan naleving met een duidelijke handhavingsstrategie.

Openbaarmaking van onderzoeksrapporten kan hier onderdeel van zijn. De kwaliteitsonderzoeken moeten verplicht openbaar worden gemaakt. De VGGM/GGD doet dit via hun website.¹

Resultaten, uitdagingen en ontwikkelingen

Het jaarverslag kwaliteitstoezicht Wmo 2024 van de VGGM/GGD en het jaarverslag 2023/2024 van de toezichthouder rechtmatigheid zijn bijgevoegd (zie bijlage 1 en 2). Voor wat betreft het rechtmatigheidstoezicht stonden deze jaren vooral in het teken van processen opstellen en implementeren, en de start van een eerste rechtmatigheidsonderzoek.

Uit dit onderzoek bleek dat een zorgaanbieder (hoofdaannemer) verkeerde declaraties heeft ingediend. Een onderaannemer werkt samen met hoofdaannemer en zette te weinig gekwalificeerde medewerkers in voor de hulp 'Groepsbegeleiding stabiel'. Hoofdaannemer is verantwoordelijk en heeft dit niet genoeg gecontroleerd. De toezichthouder heeft het college geadviseerd om de onrechtmatig gedeclareerde zorgkosten terug te vorderen. Het college volgt dit advies op en vraagt een bedrag van € 21.887 terug van de hoofdaannemer.

¹ Zie de website: <https://professionals.ggdgm.nl/node/284>

Dit jaar hebben we verder gewerkt aan het versterken van het rechtmatigheidstoezicht en zijn we goed op weg door onder andere de start van een meldpunt, training van medewerkers, een toezichthouder die goed vindbaar is voor collega's en regelmatig aansluit bij casus- en werkoverleggen. In het eerstvolgende jaarverslag (2025) neemt de toezichthouder een overzicht van het aantal signalen en onderzoeken op.

De belangrijkste (landelijke) ontwikkelingen en uitdagingen zijn:

- Er is groeiende aandacht vanuit het Rijk voor het tegengaan van zorgfraude. Wettelijke kaders en handreikingen van o.a. de VNG en Toezicht Sociaal Domein (ministerie van VWS) ondersteunen gemeenten bij een scherpere aanpak van onrechtmatigheden en het herkennen van malafide aanbieders.
- Het toezicht richt zich nu vooral op gecontracteerde aanbieders (zorg in natura). We onderzoeken hoe we pgb-zorg beter in het toezicht kunnen meenemen, zonder de regie en keuzevrijheid van budgethouders te beperken. Onze toezichthouder heeft al meegedacht over de (nieuwe) Wmo beleidsregels voor pgb's. Ook wordt er onderzocht of een lichte kwaliteitstoets in het pgb werkproces mogelijk is.
- We kijken hoe we het toezicht op rechtmatigheid en kwaliteit beter kunnen verbinden. Zo worden signalen sneller gedeeld en kunnen we gericht optreden. Daarbij sluiten we aan bij het advies van de VGGM om meer integraal en risicogericht samen te werken. Door gezamenlijke casusbesprekingen en afgestemde controles ontstaat meer samenhang en effectiviteit in het toezicht.
- De beschikbare capaciteit voor toezicht staat onder druk; er zijn landelijk weinig toezichthouders met voldoende ervaring in zowel Wmo als Jeugdwet. Dit vraagt om gerichte investeringen in werving, opleiding en regionale samenwerking om expertise op te bouwen en te behouden.
- Samen met de gemeenten in regio centraal Gelderland en de MGR wordt bekeken hoe we het rechtmatigheidstoezicht (verder) kunnen regionaliseren. Het streven is om dat vanaf 1 januari 2027 te hebben ingeregeld.

Communicatie en vervolgproces

Jaarlijks rapporteren de toezichthouders over het aantal signalen, onderzoeken en ontwikkelingen. Ook doen ze aanbevelingen voor verbetering van het toezicht. Hoewel het toezicht steeds effectiever wordt, blijven er uitdagingen zoals toezichtcapaciteit, informatiedeling en effectieve

handhaving. We blijven inzetten op lokale en regionale samenwerking en informeren u jaarlijks op basis van de jaarverslagen over de voortgang.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Digitaal ondertekend door:
Daniëlle Jansen
Datum: 21-05-2025

Lucien van Riswijk
burgemeester

Digitaal ondertekend door:
Lucien van Riswijk
Datum: 21-05-2025

Bijlagen

1.	INT/25/1256539	Jaarverslag rechtmatigheidstoezicht Zevenaar 2023/2024
2.	INT/25/1256540	Jaarverslag kwaliteitstoezicht Wmo 2024